

Miljødirektoratet
Postboks 5672 Torgarden
7485 TRONDHEIM

Saksbehandler, innvalgstelefon
Grethe Helgås, 33372309

Klimakur 2030 - høringsuttalelse fra Fylkesmannen i Vestfold og Telemark

Vi viser til Miljødirektoratets høring av Klimakur 2030.

Oppsummering av innspill fra Fylkesmannen i Vestfold og Telemark

- Gjennom sine ulike roller er kommunene en sentral aktør i å omstille Norge til et lavutslippssamfunn. For å lykkes med dette arbeidet er det helt avgjørende at kommunene får stilt til rådighet kraftfulle virkemidler, både av juridisk og økonomisk karakter.
- Fylkesmannen i Vestfold og Telemark ser i likhet med kommunene et behov for tydeligere krav til klimahensyn i plan- og bygningsloven. Et tydelig hjemmelsgrunnlag vil gjøre det mulig for Fylkesmannen å klargjøre de statlige forventningene til kommunens rolle og ansvar for utslippsreduksjoner, øke samordningen og skape en mer omforent praksis på tvers av fylkene.
- Fylkesmannen mener det er viktig å ha god fremdrift i arbeidet med forhandling av byvekstavtaler for å få realisert nullvekstmålet for persontrafikk.
- Jordbruket kan bidra med tiltak som reduserer klimagassutslipp, tar opp karbon, og optimaliserer arealbruk. For jordbruket er det viktig å prioritere tiltak som har et stort potensial og er enkle å gjennomføre. Samtidig er det viktig å ivareta alle FNs bærekraftsmål, styrke matproduksjon og opprettholde andre goder fra jordbruket.
- Etterspørsel etter biomasse til bioenergi er økende, og råstofftilgangen er ikke tilstrekkelig. Det er viktig å introdusere bærekraftskriterier for all bioenergi, for å unngå negative effekter av en økende etterspørsel.
- Skogens evne til å lagre og binde karbon er så viktig i klimasammenheng, og som en fornybar råstoffleverandør, at den trenger et sterkere vern.
- Lov om offentlige anskaffelser bør endres slik at det blir enklere å gjennomføre klimavennlige anskaffelser og slik at offentlig sektor kan bidra til å skape et marked for klimavennlige løsninger.

Innledning

Formålet med rapporten har vært å belyse mulige tiltak for å redusere ikke-kvotepliktige utslipp med minst 50 prosent innen 2030, og beskrive tiltak for å redusere utslipp og øke opptak i skog og arealbrukssektoren. Rapporten har ingen anbefalinger om hvilke tiltak og virkemidler som bør gjennomføres, men presenterer et kunnskapsgrunnlag for videre prosess fram mot konkrete tiltak

Et viktig formål for høringsprosessen er å undersøke om det er informasjon og kunnskap som utfyller eller endrer grunnlaget som er benyttet for analysene i Klimakur 2030, eller tiltak av betydning som ikke er utredet.

Fylkesmannen har en viktig rolle som samordner og iverksetter av nasjonal politikk på klimaområdet. Fylkesmannen forvalter regionale virkemidler som sektormyndighet innen landbruk, naturforvaltning og forurensning, samt ivaretar nasjonale og regionale interesser i arealplanleggingen.

Fylkesmannen i Vestfold og Telemark ønsker på dette grunnlag å komme med innspill knyttet til kunnskapsgrunnlaget for Vestfold og Telemark, samt konsekvenser, barrierer og muligheter i fylket når det gjelder tiltak. Vi kommenterer kun de deler av rapporten der vi har konkrete innspill.

Del A – 50 prosent reduksjon i ikke-kvotepliktig sektor

4. Veitransport

Fylkesmannen har merket seg nullvekstmålet for persontrafikk og at potensialet for utslippsreduksjon er beregnet med utgangspunkt i prosentandel personbilkilometer kjørt i de ni byområdene som har ambisjon om, eller som har inngått, byvekstavtaler.

I Vestfold og Telemark fylke gjelder dette Grenlandsområdet, hvor fylkeskommunen og kommunene er godt organisert og motivert til å få på plass byvekstavtale og avventer initiativ fra staten for å innlede forhandlinger. Fylkesmannen mener det er viktig å komme videre i denne prosessen for å få realisert nullvekstmålet.

For øvrig vurderer vi det slik at det i Vestfold og Telemark er gode forutsetninger for tiltaket "Overføring av gods fra vei til sjø og bane", men som det er påpekt i rapporten, krever dette krever betydelige investeringer. Forutsigbare rammebetingelser vil være viktig for å utløse investeringer fra privat sektor.

7. Jordbruk

Klimaavtalen som regjeringen inngikk med Norges Bondelag og Norsk Bonde- og Småbrukerlaget bør være ledende i arbeidet med å redusere klimagassutslippene og øke opptaket av karbon fra jordbruket. Vi vil gjerne påpeke at skyggeregnskap er et viktig virkemiddel som bør brukes i valg av strategi for å oppnå en klimagassreduksjon på 5 mill. tonn CO₂-ekvivalenter i perioden 2021-2030. Det er viktig at tiltak som, per i dag, ikke er med i det offisielle regnskapet, verdsettes på lik linje med tiltakene som er med.

Tiltakene som har et stort reduksjonspotensial, og i tillegg er relativt lette å gjennomføre, bør prioriteres. I denne sammenheng vil vi gjøre oppmerksom på føringstiltakene som i Klimakur-rapporten ikke er kvantifisert, men bør kunne bidra vesentlig til reduserte metanutslipp. Vi ønsker å

spille inn tre tiltak som ikke er nevnt i rapporten, men som kan være relevante i utarbeiding av strategien: klimateknologi N2 applied, økt storfekjøtt per mordyr, og fryse produksjonsintensiteten i melkeproduksjon (se vedlegg 1).

Tiltaket *'overgang fra rødt kjøtt til plantebasert kost og fisk'* er tiltaket som er framstilt med størst utslippsreduksjon i jordbrukssektoren. NIBIO vurderer i sin underlagsrapport muligheten for å kunne gjennomføre tiltaket som middels til liten. Vi vil gjerne gjøre oppmerksom på at potensialet for utslippsreduksjon sannsynligvis er overvurdert, da det ikke er tatt høyde for de negative klimaeffektene av tiltaket (effekt på karbonlager i jord og negativ effekt på albedo). Konsekvensene for jordbruket er stor, og blir enda større hvis det også tas høyde for effektene av tiltaket *'reduisert matsvinn'*. En stor reduksjon i husdyrproduksjon (storfe, sau, og svin) har store konsekvenser for behovet for grovfôrareal og fôrkornareal.

For Vestfold og Telemark er konsekvensene større enn landet for øvrig da vi har relativt mange ammekyr. Det er denne type husdyrhold som blir redusert mest ved dette tiltaket. For Øvre Telemark, betyr den foreslåtte reduksjon i beitedyr et redusert behov for jordbruksareal med nesten 40%. Dette kan ikke kompenseres med annen produksjon i samme omfang.

Tiltaket har noen tilleggseffekter som ikke er bærekraftig. Disse effektene lar seg ikke verdsette økonomisk, men bør tas inn i utvikling av en klimastrategi. Dette gjelder effektene på kretsløpsjordbruket, biologisk mangfold, kulturlandskap, selvforsyning, matvareberedskap, landbruk over hele landet og den globale matforsyning. (se vedlegg 1).

I vårt fylke har vi mulighet til å dyrke mer matkorn, potet, frukt, bær og grønt, og vi oppfordrer til å tilrettelegge for økt produksjon og forbruk av norske produkter.

Vi vil også påpeke noen feil og ufullstendigheter i Klimakur rapporten. Dette gjelder både feil pga. at rapporten ikke er basert på den reviderte underlagsrapporten fra NIBIO, og pga. feilinterpretasjoner av grunnlagsrapporten. Disse er beskrevet i vedlegg 2.

8. Industri

Det fremgår av rapporten at det er om lag fem prosent av de ikke-kvotepålagte klimagassutslippene i Norge i perioden 2021-2030 som vil komme fra industri. Dette kommer fra et stort antall ulike virksomheter og det er ofte små utslippskilder i de enkelte virksomhetene.

Dette generelle bildet som er beskrevet i rapporten er også representativt for Vestfold og Telemark, der det hovedsakelig er små og mellomstore industrivirksomheter som har tillatelse fra Fylkesmannen etter forurensningsloven. Klimagassutslipp er ikke særskilt regulert i gjeldende tillatelser. I nyere tillatelser er det tatt inn krav til energiledelse som en del av bedriftens internkontrollsystem. Etter det fylkesmannen kjenner til er det få av disse virksomhetene som er store energibrukere, og de fleste har gått over til el eller biobrensel. Potensialet for ytterligere utslippsreduksjon fremstår som begrenset.

12. Kommunenes rolle

Gjennom sine mange roller (samfunnsutvikler, myndighetsutøver, tjenesteyter, innkjøper, eier og drivere av infrastruktur) spiller kommuner og fylkeskommuner en avgjørende rolle i å omstille Norge til et lavutslippssamfunn. Rapporten peker på mange gode muligheter til å styrke kommunene som pådriver i klimaarbeidet. Viktig her er understreke at det ikke bare de direkte virkningene av gjennomførte tiltak som er viktig. Gjennom sin rolle som lokal samfunnsutvikler vil slike tiltak kunne

bidra vesentlig til å motivere innbyggerne til de adferdsendringer som er nødvendig for å nå målene i klimapolitikken.

Samtidig er det viktig å ta inn over seg at kommunene sin oppgaveportefølje er omfattende og krever mange krevende prioriteringer. Eksempler på målkonflikter er lett å peke på. Det er derfor helt avgjørende for å lykkes med klimaarbeidet at staten stiller til rådighet kraftfulle virkemidler, både av juridisk og økonomisk karakter

Vi vil minne om at Fylkesmannen har innsigelsesmyndighet etter samme regelverk som fylkeskommunen. Dette bør fremgå av del «12.3.3 Hva forventer staten og hva gjør staten for kommunene i dag?». Fylkesmannen kan fremme innsigelser til kommunale planer som er i strid med regionale planer, eller som er i strid med nasjonale føringer, herunder planer som ikke i tilstrekkelig grad ivaretar klimahensyn i bolig-, areal- og transportplanlegging. I saker etter plan- og bygningsloven skal også Fylkesmannen se til at kommunen ivaretar klimahensyn i kommuneplaner og reguleringsplaner. Videre har Regjeringen gitt fylkesmennene ansvar for å samordne og evt. avskjære statlige innsigelser til kommunale planer.

Til avsnittet med uthevet «veileder» på s. 325. Vi anbefaler at det under omtalen av SPR-en for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning samtidig henvises til dens [veileder \(utarbeidet i 2019\)](#). Denne inneholder informasjon som kan være nyttig for kommunens arbeid med utslippsreduksjoner.

Som det fremgår av rapporten kan svake eller uklare forventninger fra staten til kommunenes rolle og ansvar for utslippsreduksjoner, bidra til at klimatiltak ikke vinner fram i prioriteringene av ressursene i kommunen. En generell utfordring med bruk av statlige planretningslinjer som verktøy i arealpolitikken er at de oppfattes som uklare i formen, praktiseres ulikt fra fylke til fylke, og at de er for lite samordnet. Vi vil bemerke at det er en reell utfordring også for Fylkesmannen i Vestfold og Telemark at flere av dagens virkemidler er frivillige å ta i bruk og at Fylkesmannen har få muligheter til å påse at arbeidet med utslippsreduksjoner følges opp i kommunene. Dagens lovverk og statlige planretningslinjer gir Fylkesmannen et begrenset handlingsrom for å fremme innsigelse. En videreutvikling av hjemmelsgrunnlag til å stille klimakrav i PBL er et svært aktuelt tiltak, f.eks. innenfor utslippskutt og arealbruksendringer.

Vi vil særskilt påpeke at kommunen som planmyndighet med fordel kunne hatt sterkere hjemler for å få på plass tiltak og planbestemmelser om avskoging.

Utover en styrking av virkemidlene i PBL, ser også vi behovet for at forholdet til annen nasjonal lovgivning klargjøres, eksempelvis i byggeteknisk forskrift (TEK), byggesaksforskriften, forurensningsloven, skogbruksloven og veitrafikkloven. Tilsvarende bør det tas en vurdering av om innholdet i *rundskriv T-2/16- rev. okt. 2019 fra KMD* fremdeles står seg hva angår forhold hvor innsigelse skal vurderes ved avvik fra SPR for klima- og energiplanlegging klimatilpasning i kommunene gitt dagens innsigelsespraksis.

14. Energietterspørsel og mer om bioenergi

Hvert av konseptene beskrevet i kapitelet, har i seg selv et så stort virkesforbruk at råstofftilgangen ikke vil være tilstrekkelig til alle etableringene. For skogbruket i Vestfold og Telemark vil spesielt biozinetableringen kunne få stor betydning fordi også lauvressursene kan brukes.

I dag finnes det ingen krav for biogass, biofyringsolje, trepellets og andre biobrensler som brukes i den ikke-kvotepliktige sektor til å oppfylle bærekraftskriterier. EU har introdusert bærekraftskriterier for biodrivstoff og flytende biobrensler. Vi ønsker at disse kriteriene skal gjelde all bioenergi.

16. Hva kan virke på tvers av sektorer

Når det gjelder virkemidler som kan virke på tvers, støtter vi vurderingene om at målrettet bruk av avgifter er et kraftig virkemiddel. Vår elbilpolitikk er et eksempel på dette. Utfordringen er å gi avgiftene en innretning som gir ønsket effekt uten at de gir for store uønskede effekter, men det er utvilsomt et av de mest kraftfulle virkemidler vi kan ta i bruk.

Offentlig sektor gjennomfører årlig innkjøp i milliardklassen. Disse innkjøpene er sterkt regulert av Lov om offentlige anskaffelser. Et sentralt virkemiddel på tvers av sektorer vil være å tilpasse dette regelverket slik at det blir lettere å gjennomføre klimavennlige innkjøp. I omstillingen til lavutslippssamfunnet må stat og kommune gå foran. Sektoren svært viktig som pådriver for innovasjon og utvikling av bærekraftige løsninger i de delene av privat sektor som leverer varer og tjenester til offentlig sektor. Spekteret her er bredt; alt fra kortreist mat til sykehjem og andre institusjoner til krav om utslippsfrie anleggsplasser og plussbus. Her er det viktig å understreke at også staten må være med gjennom store innkjøpere som for eksempel sykehusforetakene.

Del B – Skog og annen arealbruk

1. Skog og annen arealbruk

Drøfting av nødvendige avveininger som må gjøres før tiltak iverksettes:

For tidlig avvirkning

Lowerket er i dag ikke til hinder for at skog kan avvirket før den er ansett for å være økonomisk hogstmoden. Endringer i skogbruksloven, slik den var tidligere, der det var forbud mot å hogge yngre produksjonsskog, vil være et fornuftig tiltak.

Tettere planting/stabilitet

Tettere planting gir større mulighet for uttak av tømmer ved tynning og bedre tømmerkvalitet ved foryngelseshogst. I vår region er det imidlertid viktig å ikke bare tenke produksjon og karbonbinding, men også stabilitet i framtidensbestand.

Begrunnelsen for å advare mot økt plantetetthet som et generelt tiltak hos alle skogeiere, er erkjennelse av at det kun er halvparten av arealet med plantet skog som blir fulgt opp med nødvendig ungskogpleie.

Gjødsling av skog

I store deler av vår region kan det være grunn til å ha en litt mer lunken holdning til gjødsling av skog. Som følge av klimaendringene med lengre veksttid, nitrogennedfall fra atmosfæren, mer nedbør i vekstsesongen og økt CO₂ innhold i lufta, vokser skogen allerede nærmere 40 % bedre enn tidligere (jfr. boniteringsprosjektet i regi av NIBIO). Økt næringstilførsel kan medføre økt avrenning til Oslofjordbassenget som allerede er blitt for næringsrikt.

Planting av skog på nye arealer

Planting av skog på nye arealer kan både være treslagsskifte på eksisterende arealer og skogplanting på arealer som ikke nyttes til skogproduksjon i dag.

For å øke skogens betydning mot klimaendringene, kan det være riktig å ha flere «verktøy i verktøykassa», og tillate treslagsskifte og påskoging også med utenlandske treslag. Planting av skog på nye arealer vil være interessant ut fra både klima- og næringshensyn. For å iverksette et slikt tiltak, vil det være nødvendig å foreta avveininger der hensynet til kulturlandskapet, kulturminner, kulturmiljø, friluftsliv, forurensing, jordvern og naturmangfold blir ivaretatt.

Med hilsen
Fylkesmannen i Vestfold og Telemark

Per Arne Olsen

Dokumentet er elektronisk godkjent

Vedlegg:

Vedlegg 1. Nærmere vurdering av jordbruksrelaterte tiltak

Vedlegg 2. Faktafeil og ufullstendigheter i kapitel 7

Vedlegg 1. Nærmere vurdering av jordbruksrelaterte tiltak

Vurdering av tiltakene er delt opp i de samme 3 kategoriene som er brukt i Klimakur-rapporten, og beskriver til slutt tiltak som ikke er nevnt i rapporten.

Kategori 1: Forbedring av produksjon og ressursutnyttelse i jordbruket

Husdyrgjødsel til biogass

Viktig for å øke mengde husdyrgjødsel som blir behandlet, er oppfølging av anbefalinger som er gjort i rapporten 'Husdyrgjødsel til biogass, gjennomgang av virkemidler for økt utnyttelse av husdyrgjødsel til biogassproduksjon' (rapport fra arbeidsgruppe ledet av Landbruksdirektorat). Sambehandlingsanlegg bør prioriteres fordi de har størst klimaeffekt pga. samråningseffekten av husdyrgjødsel sammen med andre mer energirike substrater og oppgradering av biogass til drivstoff.

Diverse gjødseltiltak

Ny forskrift for organiske gjødselvarer må regulere bruk av husdyrgjødsel slik at lagring og spredning blir mer klima- og miljøgunstig. Presisjonsgjødsling er nevnt som tiltak, noe vi ønsker å utvide til presisjonslandbruk.

Fôrtiltak, tilsetningsstoffer

Tilsetningsstoffer kan bli blandet inn i generelle fôrprodukter til drøvtyggere, og kan dermed enkelt tas i bruk. Stoffet med størst potensial er 3-NOP, med et reduksjonspotensial opp til 0,350 CO₂-ekvivalenter årlig. I tillegg er tiltaket enkelt å registrere, og egner seg dermed godt for å kunne bokføre på relativt kort sikt.

Fôrtiltak, grovfôrkvalitet

En bedre grovfôrkvalitet kan ha en positiv klimaeffekt på flere områder: Det kan både gi lavere metanproduksjon i vomma, økt produktiviteten, og redusert bruk av importerte proteinråvarer. Potensialet for tiltaket er stort med en mulig reduksjon av klimagasser på 10% i melkeproduksjonen, og 17% i ammekyrproduksjonen. Gjennomførbarhetsgraden av tiltaket er usikker, og avhengig av flere faktorer. Bl.a. antall bønder som gjennomfører tiltaket og klimatiske utfordringer. I tillegg kan det være krevende å komme til en godkjent metode for å kunne bokføre tiltaket i utslippsregnskapet.

Drenering

Redusert lystgasstap bør dokumenteres bedre gjennom forskning under norske klimaforhold. Effekten kan være større enn anslått i Klimakur 2030. Differensiering av tilskuddssats etter arealenes egenskaper/steininnhold og grøftemetode er nødvendig for å øke omfanget av drenering på arealer med høye grøftkostnader.

Kategori 2: Tiltak for økt karbonbinding

Stans i nydyrking av myr

Vi støtter det varslede forbudet mot nydyrking av myr.

Fangvekster

Fangvekster har god effekt mot avrenning av næringsstoffer i tillegg til å være et godt klimatiltak. Det kreves mer forskning på effekter av fangvekster etablert seint i vekstsesongen og ulike typer fangvekster under norske klima- og driftsforhold. Fangvekster i stort omfang er et meget realistisk tiltak hvis det settes inn tilstrekkelig med virkemidler. Vi ønsker å tilføre at, i tillegg til fangvekster, er permanent grønt dekke og minst mulig jordarbeiding også er viktige tiltak å stimulere.

Karbonlagring i biokull

Det er behov for mer kunnskap om verdi og effekt av biokull i landbruket. Biokull tilført organisk materiale bør utprøves i samarbeid med landbruket og avfallsbransjen.

Kategori 3: Kosthold og matsvinn

Overgang fra rødt kjøtt til plantebasert kost og fisk

Mulighetene for økt grøntproduksjon

Grøntproduksjonen er en internasjonal næring og for grønnsaker og bær er det en individuell tilnærming til markedet. En økning i produksjonen bestemmes av medlemsorganisasjoner. Selv om hver enkelt produsent ønsker å øke egen produksjon er det ikke de som beslutter dette. Det er mange ledd som skal være med å bestemme en produksjonsøkning mellom produsentorganisasjon og salgsledd. Uten markedsadgang ingen økning i produksjonen.

En forlengelse av den norske sesongen må også skje ved fortsatt satsing på næringsmiddelindustrien, som fryser inn norske varer for bruk hele året. God kvalitet på produkter før innhøsting og satsing på optimale lagerforhold vil redusere matsvinn og sørge for leveranser utover våren.

Konsekvensene for jordbruket i Vestfold og Telemark

For å kunne vurdere de regionale konsekvensene av tiltaket, har vi sammenlignet status med antall dyr, arealbruk, og verdiskaping i 2019 med den mulige situasjon i 2030.

Fordi antall ammekyr er større enn antall melkekyr i vårt fylke, fører en stor nedgang i ammekyr og relativ lite nedgang i melkekyr til en ekstraordinær nedgang i antall storfe i fylket, sammenlignet med landet ellers (totalt antall mordyr går ned med 47% i Vestfold og Telemark, og 25% i landet).

En nedgang i antall sau har en uforholdsmessig stor konsekvens for region 'Øvre Telemark', hvor 60% av dagens antall sau i fylket befinner seg. En nedgang i antall gris har en uforholdsmessig stor konsekvens for Vestfold hvor omtrent 80% av fylkets svinepopulasjon befinner seg.

Effektene på behov for grovfôrareal er i Vestfold og Telemark større enn for Norges i gjennomsnitt. I noen deler av fylket kan dette delvis kompenseres med mer produksjon av potet, grønnsaker og frukt&bær. I andre deler av fylket (fjellregionen) kan tiltaket bety en nedgang i behov for jordbruksareal med omtrent 40%. Dette viser at målsetting 'landbruket over hele landet' ikke er gjennomførbart med tiltaket 'overgang fra rødt kjøtt til plantebasert kost og fisk'.

Utviklingen av verdiskaping i primærnæringen viser store forskjeller i fylket. Øvre Telemark og Nedre Telemark kjenner en betydelig nedgang i verdiskaping. Midtre Telemark og Vestfold kan øke verdiskaping hvis bøndene der kan utnytte potensialet til å dyrke mye mer frukt, bær, potet og grønnsaker.

Tilleggseffekter

1.) Biologisk mangfold

FNs naturpanel (IPBES) angir at tap av natur og miljøødeleggelse er en like stor trussel som klimaendringene. Tap av biologisk mangfold, pga. opphørt eller redusert beiting, er en faktor som bør veie like tungt som effektene på klima i vurdering av et tiltak.

2.) Kulturlandskap

Gjengroing, nedbygging og endring i bruk er blant de store truslene for kulturlandskapet. Beitedyra er helt sentrale i dette landskapet. Denne driften er bygget på en nøysom tilnærming til bruk og drift av areal etter prinsippet «rett produksjon på rett sted», og gjenspeiler i dag økosystemtenking og bærekraftig forvaltning som verdsettes verden over. En utvikling der vi ikke legger til rette for opprettholdelse av dette landskapet vil kunne gi både gjengroing, nedbygging og endring i bruk, og resultatet kan bli at kulturlandskapene står i fare for å bli borte.

3.) Matvareberedskap

Spesielt i sammenheng med matvareberedskap er det viktig å se på selvforsyningsgrad korrigert for importert fôr. Tiltaket 'overgang fra rødt kjøtt til plantebasert kost og fisk' stimulerer ikke til at produksjonen av animalske proteiner er basert på mer norsk produserte råvarer, og gir dermed ikke et insentiv til å øke selvforsyningsgrad, og matvareberedskap. Dagens pandemi er en kraftig vekker om at redusert jordbruksareal med redusert matproduksjon vil svekke norsk matberedskap.

4.) Globale matproduksjon

FNs oppfordring er å bruke landets tilgjengelige ressurser til matproduksjon og tilpasse produksjonen til sine naturgitte forhold. Dette for å kunne levere mat i tråd med en økende etterspørsel. For å holde jordbruksarealene, i de marginale områdene, egnet til matproduksjon finnes det ingen eller få alternativer å erstatte bruk av beitedyr.

5.) Karbonlager utmark og albedo

Færre beitedyr har noen negative klimaeffekter. Utmarka er et enormt karbonlager. Effektene av færre beitedyr, og gjengroing av arealet på dette karbonlageret er ukjent og dermed risikofullt. Det kreves mer langvarig forskning for å kunne utelukke en stor negativ konsekvens. Det er kjent at gjengroing har en negativ effekt på albedo, refleksjonsevne av jordas overflate reduseres ved en endring av vegetasjon.

Redusert matsvinn

Et bra tiltak, men ansvaret legges bare på forbruker. Også grossistledet og dagligvarehandelen har et stort ansvar her. Grossist og dagligvarehandelen ser på matvare primært som en handelsvare. Her må en holdningsendring til.

Tiltak som ikke er nevnt i Klimakur rapporten

Klimateknologi N2- Applied

Å ta i bruk teknologien, utviklet av selskapet N2 Applied, som dobler nitrogeninnholdet i gjødsla ved hjelp av luft og strøm er et tiltak som er viktig. Teknologien reduserer klimagassutslipp, og øker gjødselverdien. Behovet for kunstgjødsla blir dermed redusert.

Økt storfekjøttproduksjon per morder

Vi anser reduksjon av kalvingsintervall for melkekyr, og optimalisering av slaktevekt som realistiske tiltak.

Fryse produksjonsintensitet i melkeproduksjon

Opprettholde antall melkekyr, men med mindre melkeproduksjon pr. dyr vil gi lavere utslipp av klimagasser pr. år i forhold til økt melkeytelse pr. dyr, hvis vi også tar med økt behov for ammekyr. For å unngå denne utviklingen er det fornuftig å nedprioritere høy melkeytelse som avlsmål.

Vedlegg 2. Faktafeil og ufullstendigheter i kapitel 7

Samspillseffekter

I rapporten er det, i grove trekk, tatt høyde for samspillseffekter mellom forskjellige tiltak med hensyn til klimagassutslipp. Det samme er ikke gjort for effektene på jordbruksproduksjon (dyr, areal, sysselsetting, verdiskaping) av tiltakene 'endret kosthold' og 'reduert matsvinn'. Dette gir et ufullstendig bilde.

Side 209, figur A 61

Svineproduksjon er ikke med i figuren. En oppdatert tabell fra NIBIO viser at både antall avlssvin og antall slaktesvin går ned med 37% sammenlignet med referansebanen. Å utelate dette fakta i beskrivelsen av konsekvensene for primærproduksjon skaper et ufullstendig bilde.

Side 217, 'tiltaket innebærer en økning i kornareal'

Dette er en gjennomgående misforståelse i hele kapittelet. Et økt kornareal sammenlignet med dagens areal kommer fra en forutsetning i referansebanen, som regner med en økning i behov for kornareal i 2030. Tiltaket 'endret kosthold' selv fører til en nedgang i kornareal som tabell 18 i underlagsrapporten til NIBIO viser.

Underlagsrapport 'Klimakur 2030: overgang fra rødt kjøtt til vegetabilsk og fisk' er revidert, og dermed er det flere forhold i rapporten som ikke lenger stemmer:

Side 210, foretaksøkonomiske konsekvenser

Dette delkapittel stemmer ikke lenger, da bare matkornproduksjon er tatt med. Dette omskrives som økte inntekter på 50%, men når også fôrkorn blir tatt med betyr det totalt sett en nedgang i omsetning korn. (se tabell 21, underlagsrapport NIBIO).

Side 211, figur A62

Pga. utelatelse fôrkorn stemmer ikke figuren for korn lenger. Tekst under figuren: 'antall årsverk i kornproduksjon bare økes med 24 % og ikke 118 % dersom norskandelen ikke styrkes'. Dette er nå helt annerledes, sysselsetting i kornproduksjon har med de nye tallene en nedgang. (se tabell 20, underlagsrapport NIBIO)